

At-VEJLEDNING

D.2.5
August 2001

Ophugning af skibsvrag uden for faste arbejdssteder

Hvad er en At-vejledning?

At-vejledninger vejleder om, hvordan reglerne i arbejdsmiljølovgivningen skal fortolkes. At-vejledninger bruges til at

- uddybe og forklare ord og formuleringer i reglerne (lov og bekendtgørelser)
- forklare, hvordan kravene i reglerne kan efterkommes efter Arbejdstilsynets praksis
- oplyse om Arbejdstilsynets praksis i øvrigt på baggrund af bl.a. afgørelser og domme
- forklare arbejdsmiljølovgivningens områder og sammenhæng mv.

Tal i parentes henviser til listen over relevante At-vejledninger/-anvisninger/-meddelelser på bagsiden af At-vejledningen.

Er en At-vejledning bindende?

At-vejledninger er ikke bindende for virksomhederne, sikkerhedsorganisationerne eller andre, men vejledninger bygger på regler (lov og bekendtgørelser), der er bindende. Arbejdstilsynet vil ikke foretage sig mere i de situationer, hvor fx en virksomhed har fulgt en At-vejledning.

Virksomhederne kan vælge andre fremgangsmåder mv., men Arbejdstilsynet vil i så fald vurdere, om den valgte fremgangsmåde er lige så god og i overensstemmelse med reglerne.

Når en At-vejledning gengiver bindende metodekrav mv. fra lov eller bekendtgørelser, skal virksomhederne følge de pågældende metoder. Det vil altid fremgå tydeligt af en At-vejledning, når der gives bindende metodekrav mv.

Hvor findes information om At-vejledningerne?

Et emne kan være beskrevet i mere end én At-vejledning. Derfor er det en god idé at orientere sig på Arbejdstilsynets hjemmeside på internettet på adressen www.arbejdstilsynet.dk.

I en overgangsperiode vil der stadig findes "gamle" At-meddelelser og At-anvisninger, der ligesom At-vejledningerne beskriver, hvordan arbejdsmiljølovgivningen kan overholdes. Med tiden vil alle At-meddelelser og At-anvisninger udgå, efterhånden som de afløses af At-vejledninger. Også her kan der hentes hjælp på Arbejdstilsynets hjemmeside.

At-vejledningen oplyser om de krav, der gælder ved ophugning af skibsvrag, der ligger på stranden eller i vandet ud for strandkanten.

1. Planlægning

Arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres, så det er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Der skal udarbejdes en skriftlig arbejdspladsvurdering. Den skal tage højde for de forhold, som kan indebære ulykkesrisiko, eller som på anden måde har betydning for arbejdsmiljøet. Det er afgørende for, at arbejdet kan tilrettelægges og udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Forholdene ved det enkelte ophugningsarbejde kan ændre sig, efterhånden som arbejdet skrider frem, og nye risici kan opstå.

2. Arbejdsstedets indretning

2.1. Fald- og nedstyrtningsfare

- Man skal være opmærksom på steder med nedstyrtningsfare. Der skal være etableret rækværk, afspærring, afdækning af huller o.l.
- Underlaget skal til stadighed være forsvarligt, også efter at der eventuelt er skåret i de bærende dele.

2.2. Stilladser og arbejdsplatforme

- Der skal være tilstrækkeligt med stilladser og arbejdsplatforme til rådighed.
- Stilladser og arbejdsplatforme skal bruges i tilstrækkeligt omfang.
- Opstillingen skal være forsvarlig, og brugen skal ske på en forsvarlig måde. Fx skal rækværk være forsvarlige og stilladسدæk sikrede.

2.3. Adgangsveje

- Adgangsvejene skal være hensigtsmæssigt indrettet.
- Fare for fald eller nedstyrtning skal være imødegået.
- Det nødvendige stige- og trappemateriel skal være til rådighed og bruges hensigtsmæssigt.

2.4. Orden og ryddelighed

- Risiko for fald-/snubleulykker – fx på grund af løse slanger, ledninger, henlagt værktøj, fritskårne dele og vådt eller fedtet føre på adgangsveje og ved arbejdspladserne – skal være imødegået.
- Der skal være procedurer for oprydning og bortskaffelse af affald. Hvis der er asbestholdigt affald, skal kommunen anvise plads hertil.

2.5. Nedstyrtende genstande

- Fare for at blive ramt af nedstyrtende genstande – fx på grund af friskæring, anhugning og bugsering – skal være imødegået.
- Der skal afspærres i fornødent omfang i forhold til andre ansatte på arbejdspladsen.
- Der skal afspærres i fornødent omfang i forhold til andre personer end dem, der er ansat på arbejdspladsen. På midlertidige arbejdspladser på offentligt tilgængelige steder, er det normalt politiets opgave at kontrollere afspærringerne.

2.6. Velfærdsforanstaltninger

Ophugningsarbejdet er omfattet af reglerne om skiftende arbejdssteders indretning. Derfor skal arbejdet foregå, så de særlige krav, der gælder for velfærdsforanstaltninger ved skiftende arbejdssteder, er opfyldt. Det gælder også krav om toilet og håndvask samt eventuelt krav om spiseplads, omklædningsrum, tørrerum og baderum (1).

Der kan endvidere være særlige krav til velfærdsforanstaltningerne, hvis der foregår asbestarbejde.

3. Tekniske hjælpemidler

Det er vigtigt, at de tekniske hjælpemidler bruges forsvarligt og efter hensigten. Det gælder især afskærmninger og andet sikkerhedsudstyr.

Der skal foretages de nødvendige eftersyn og den nødvendige vedligeholdelse af de tekniske hjælpemidler. Det gælder især elværktøj, trykluftværktøj, stige- og stilladsmateriel samt udstyr til skærebrænding og svejsning.

Spil, kraner og andre hejse- og løfteredskaber skal have foretaget lovpligtige eftersyn, og der skal foreligge certifikater for dem, der betjener dem, i overensstemmelse med reglerne herom (2). Gravemaskiner, der er udstyret med polygrab, er omfattet af kravet om krancertifikat.

Ved anhugning og bugsering er det særlig vigtigt at være opmærksom på byrdens placering samt brugen af ståltove og tovlåse (3).

Forkert anhugning ved kranarbejde medfører fare for, at byrden falder af eller forskubbes under hejs. Forkert brug af ståltove og tovlås medfører fare for overbelastning og sprængning. Desuden kan skarpe knæk svække ståltovet, hvis det bruges forkert.

4. Brand- og eksplosionsfare

Det er især manglende sikring eller beskyttelse af slanger til flammeskæring samt mangel på vedligeholdelse af slangerne, som kan medføre risiko for brand- og eksplosionsfare.

Arbejde med opskæring af tanke og rørinstallationer, som kan indeholde – eller har indeholdt – brandbarlige eller eksplosive stoffer og materialer, skal udføres med særlig opmærksomhed.

5. Stoffer og materialer

Ved ophugningsarbejde kan der især opstå problemer med røg og dampe fra flammeskæring i rustent, beklædt eller overfladebehandlet jern.

I gamle skibe kan der være asbest, som fx har været brugt til isolering af rør. Der kan også være mineraluld. Skibet skal undersøges for eventuelle rester i fx lastrum og maskinrum, inden ophugningsarbejdet begynder.

Når arbejdsprocesserne undersøges for skadelige belastninger, skal man være særligt opmærksom på, om der er fare for at komme i kontakt med:

- Støv, dampe, aerosoler eller røg
- Ætsende eller allergifremkaldende stoffer
- Kræftfremkaldende stoffer og materialer gennem åndedræt eller hudpåvirkning
- Sundhedsskadelige mikroorganismer.

6. Andre særlige forhold

Der kan være flere forhold, som kan øge risikoen for ulykker. Fx dårlig belysning af arbejdsområderne eller vejrliget, herunder kulde, varme, regn, sne, blæst og træk.

7. Andre myndigheder

Der vil typisk være flere myndigheder involveret i forbindelse med arbejdet. De stiller alle krav til, hvordan arbejdet skal foregå. Ud over Arbejdstilsynet vil det typisk være amt og kommune, Farvandsvæsenet, Søfartsstyrelsen og politiet.

Der kan være særlige regler på flere myndigheders område, som skal efterleves. Desuden kan der være fastsat specifikke krav/vilkår til ophugningsarbejdet af andre myndigheder i forbindelse med en eventuel tilladelse. Fx krav om forebyggelse af forurening af omgivelserne, afspærring af området og særlige tilkørselsforhold til arbejdsområdet.

Ophugning af skibsvrag, som ligger ud for en strand, er omfattet af Søfartsstyrelsens regler om transporten mellem strand og skib, hvis der bruges fartøjer/flåder til transporten.

Jens Jensen

Læs også Arbejdstilsynets vejledning om:

- (1) Velfærdsforanstaltninger på skiftende arbejdssteder
- (2) Kranførecertifikat
- (3) Anhugning.

Arbejdstilsynet – Landskronagade 33 – 2100 København Ø
Telefon 39 15 20 00

Prepress og tryk: HellasGrafisk